

УДК 7.012:[655.532:82-312.4](043.2)

Швидка Дарина Костянтинівна, студентка кафедри дизайну

Радько Катерина Володимирівна, науковий керівник, старший викладач кафедри дизайну Київський столичний університет імені Бориса Грінченка

Київ, Україна

СВІТЛО І ТІНЬ ЯК ЗАСІБ СТВОРЕННЯ НАПРУЖЕННЯ В ІЛЮСТРАЦІЯХ ДО ДЕТЕКТИВНОГО ЛІТЕРАТУРНОГО ТВОРУ

***Анотація.** Розглянуто варіанти оформлення і способи створення напруження в дизайні детективної книги. Проведено паралелі між ілюстраціями різних детективних історій, досліджено їхній вплив на глядача, проаналізовано роль стилю ілюстрацій для дорослого читача. Об'єктом дослідження є детективні видання, розраховані на дорослу аудиторію.*

***Ключові слова:** книжкова ілюстрація, дизайн книги, світлотінь, детективна література, візуальна інтерпретація, комунікація з читачем.*

Вступ. Для чого потрібна світлотінь у мистецтві? Її значення надзвичайно велике. Світлотінь допомагає підкреслити форму об'єктів, без неї предмети, які ми бачимо кожного дня, були б плоскими. Також завдяки світлотіні в ілюстраціях, картинах, анімаціях створюється відчуття глибини у зображенні [1]. Окрім цього, світлотінь виступає засобом створення глибини образів, підсилення певних емоцій і настрою зображення. Темні силуети на фоні можуть підсилити загадковість, напругу у вже намальованій ілюстрації [2]. Оформлення детективного видання має на меті передати і тему, і атмосферу книги достовірно [3]. Саме тому дизайн кожної книги відіграє таке велике значення. Від дизайнерського рішення практично залежить ставлення читача до літературного твору. Кожного року на книжкових полицях українських видавництв з'являється дедалі більше книжок вітчизняних авторів детективів, тому задача створити цікаве атмосферне оформлення жанрового твору, враховуючи і ефект світлотіні в ілюстраціях є надзвичайно актуальною [4].

Матеріали та методи. Об'єктом дослідження є ілюстрації до окремих літературних творів окресленого жанру. Предметом дослідження є способи зображення світла і тіні, що впливають на емоційний стан споживача. Предметом огляду є існуючі ілюстраційні матеріали минулого і сучасності. Також дослідження базується на

особистому досвіді розробки дизайну книги «Мова тіла» А. К. Тернер.

Результати. Ілюстрації допомагають читачеві зрозуміти сюжет і уявити атмосферу твору. Сучасний ринок пропонує широкий діапазон варіантів дизайну книги, у якому ілюстрації мають відповідати жанру книги. Дитячі детективи відрізняються від детективів для дорослих. У творах для дітей менш жорстокі і менш складні сюжети, в той час як у дорослих детективних історіях сюжет більш заплутаний. Підібравши правильну кольорову палітру, відштовхуючись від тематики і цільової аудиторії і використовуючи знання світлотіні ілюстратор може зробити правильну атмосферу для твору, який він ілюструє. Сучасні графічні редактори дуже полегшили роботу ілюстраторів з світлотінню і ефектами, які можуть додати ще більше напруги до зображень, задуманих дизайнером. Створюючи ілюстраційний ряд до книги, дизайнер, ілюстратор має приділяти увагу не лише протоколу чіткого зображенню подій, що відбуваються у творі. Він має вміти додавати тонкі і непомітні сенси до зображень.

Першим детективом в історії літератури був Огюст Дюпен, персонаж роману Едгара Аллана По «Вбивства на вулиці Морґ». Книгу було видано 20 квітня 1841 року. Від цього твору прийнято вести відлік початку розвитку детективного жанру у літературі, хоча, історії з елементами розслідування злочинів видавалися і до нього. Завдяки світлу і тіні на єдиній ілюстрації до цього твору ми бачимо картину хаосу. Наявність тривожних силуетів створює відчуття напруги і тривоги, наче щось жахливе вже відбулось. Отже, ілюстрації в детективному жанрі — це не просто малюнки, а повноцінні візуальні засоби передачі тієї атмосфери інтриги та процесу розслідування, які є серцевиною детективного роману. Як приклад розглянемо ілюстрації молодшої української ілюстраторки Софії Оксаніч до популярного українського психологічного трилеру з елементами детективу «Я бачу, вас цікавить п'ятьма». За допомогою світлотіні і обмеженої кольорової палітри авторка створила ряд напружених ілюстрацій, що переконливо передають атмосферу книги.

Висновок. Детективний трилер А. К. Тернер «Мова тіла» це моторошна історія напруженим і непередбачуваним сюжетом. Після повномасштабного вторгнення читачі стали більше звертати увагу не лише на історичні книги чи книги на національну тематику, але й на жанр фантастики, детективу. Контрастні переходи світла і темряви акцентують увагу читача на важливих деталях і формують емоційне сприйняття сюжету в детективах. Отже, світлотінь у дизайні детективної книги не лише прикрашає

зображення, а й підсилює драматизм і глибину історії.

Список використаних джерел:

1. Kong Lan. The Dance of Light and Shadow: Exploring the Transformative Power of Luminosity and Darkness in Painting. China. 2024. 7 с. URL: <https://www.atlantis-press.com/article/125998565.pdf>
2. Roberto Casati. Patrick Cavanagh. The Art of the Shadow: How Painters Have Gotten It Wrong for Centuries. Massachusetts. 2023. URL: <https://thereader.mitpress.mit.edu/the-art-of-the-shadow-how-painters-have-gotten-it-wrong-for-centuries/>
3. Christopher P. Jones. Art Fundamentals: How Illumination & Shadow Add Meaning to Artworks, The use of light and dark in paintings. United Kingdom. 2022. URL: <https://christopherpjones.medium.com/art-fundamentals-how-light-shadow-add-meaning-to-artworks-38e346c84e0e>
4. Балабуха, Н. М., Здор, О. Г., Радько, К. В. (2024). Дизайн книги як проєктна робота студентів освітньої програми «Графічний дизайн» Університету Грінченка. АРТ-платФОРМА, 9(1), 304-323.